Eiropas Parlaments
2024-2029

PIEŅEMTIE TEKSTI

P10_TA(2026)0034

Eiropas Centrālās bankas 2025. gada pārskats

Eiropas Parlamenta 2026. gada 10. februāra rezolūcija par Eiropas Centrālās bankas 2025. gada pārskatu (2025/2182(INI))

Eiropas Parlaments,

– ņemot vērā Eiropas Centrālās bankas (ECB) 2025. gada 28. aprīļa komentārus par Parlamenta ieguldījumu, kas sniegts tā rezolūcijā par ECB 2023. gada pārskatu,

– ņemot vērā Eiropas Centrālo banku sistēmas (ECBS) un ECB statūtus, jo īpaši to 2., 15. un 21. pantu,

– ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 119. pantu, 123. panta 1. punktu, 125. pantu, 127. panta 1. un 2. punktu, 130. pantu, 282. panta 2. punktu un 284. panta 3. punktu,

– ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienību (LES) 3. un 13. pantu,

– ņemot vērā 2025. gada 20. marta, 2025. gada 23. jūnija un 2025. gada 6. oktobra monetāros dialogus ar ECB priekšsēdētāju Kristīni Lagardu,

– ņemot vērā ECB 2025. gada monetārās politikas stratēģijas novērtējumu,

– ņemot vērā ECB 2025. gada pārskatu par euro starptautisko nozīmi,

– ņemot vērā ECB Klimata un dabas plānu 2024.–2025. gadam,

– ņemot vērā *Eurostat* 2025. gada 20. augusta inflācijas aplēsi un *Eurostat* 2025. gada 1. oktobra ātrās aplēses,

– ņemot vērā EGOV 2025. gada oktobra brīfingu “*Turning point or continuity? The ECB’s 2025 strategy review*” (“Pagrieziena punkts vai nepārtrauktība? ECB 2025. gada stratēģijas pārskats”), ko

publicējis tā Ekonomikas, pārveides un rūpniecības ģenerāldirektorāts[1],

– ņemot vērā EGOV 2025. gada jūnija analīzi *“The silent hand of central banking: collateral framework”* (“Centrālo banku neredzamā roka: nodrošinājuma satvars”), ko publicējis tā Ekonomikas, pārveides un rūpniecības ģenerāldirektorāts[2],

– ņemot vērā Reglamenta 55. pantu,

– ņemot vērā Ekonomikas un monetārās komitejas ziņojumu (A10-0002/2026),

A. tā kā saskaņā ar *Eurostat* datiem 2025. gada oktobrī ES gada inflācija bija 2,5 % un eurozonas inflācija bija 2,1 %, ko mēra, izmantojot saskaņoto patēriņa cenu indeksu;

B. tā kā saskaņā ar ECB 2025. gada oktobra apsekojumu par patērētāju gaidām inflācijas gaidu mediāna joprojām pārsniedz 2 %;

C. tā kā ECB inflācijas mērķis laika gaitā ir novirzījies no norādes vērtības “zem 2 %” uz mērķi “zem 2 %, bet tuvu tam” un uz simetrisku mērķi “2 %” vidējā termiņā;

D. tā kā aizdevumu iespējas uz nakti un noguldījumu iespējas procentu likme ir izveidojusi stingru koridoru ap galveno refinansēšanas operāciju procentu likmi;

E. tā kā ECB robežas valsts parāda iegādē ir pastāvīgi paplašinājušās, sākot no Vērtspapīru tirgus programmas līdz tiešajiem monetārajiem darījumiem, valsts sektora aktīvu iegādes programmai, pandēmijas ārkārtas aktīvu iegādes programmai (PĀAIP) un transmisijas aizsardzības instrumentam[3];

F. tā kā atkārtoti ieguldījumi aktīvu iegādes programmas (AIP) ietvaros tika pārtraukti no 2023. gada jūlija un PĀAIP gadījumā — no 2024. gada decembra, tādējādi nosakot virzību uz samazinājumu ECB bilances apmērā;

G. tā kā deflācija var būt tehnoloģiskā progresa labvēlīgas sekas;

---

1 Brīfings – “*Turning point or continuity? The ECB’s 2025 strategy review*”, Eiropas Parlaments, Ekonomikas, pārveides un rūpniecības ģenerāldirektorāts, Ekonomikas pārvaldības un EMS kontroles nodaļa (EGOV), 2025. gada oktobris.

2 Padziļināta analīze – “*The silent hand of central banking: collateral framework*”, Eiropas Parlaments, Ekonomikas, pārveides un rūpniecības ģenerāldirektorāts, EGOV, 2025. gada jūnijs.

3 *Cochrane J. H.* un citi, “*Crisis Cycle: Challenges, Evolution, and Future of the Euro*”, *Princeton University Press*, 2025. gads.

H. tā kā saskaņā ar LESD 123. pantu un ECBS un ECB statūtu 21. pantu valdību tieša monetāra finansēšana ir aizliegta,

Pārvaldība

1. atgādina, ka LESD 127. pantā ir noteikts, ka "Eiropas Centrālo banku sistēmas (turpmāk – "ECBS") galvenais mērķis ir uzturēt cenu stabilitāti. Neietekmējot šo mērķi, ECBS atbalsta vispārējo ekonomikas politiku Savienībā, lai palīdzētu sasniegt Savienības mērķus, kas noteikti Līguma par Eiropas Savienību 3. pantā. ECBS darbojas saskaņā ar principu, kas paredz atvērta tirgus ekonomiku, kurā pastāv brīva konkurence, veicinot resursu efektīvu sadali, kā arī ievēro šā Līguma 119. pantā noteiktos principus";

2. uzsver, ka Līgumos noteiktā ECB neatkarība ir priekšnoteikums tam, lai tā varētu īstenot savas pilnvaras uzturēt cenu stabilitāti;

3. uzsver, ka ECB atskaitās Parlamentam; uzsver, ka ECB ir jāpieņem lēmumi, lai īstenotu savas pilnvaras bez politiskas iejaukšanās; norāda, ka centrālajām bankām jābūt neatkarīgām, taču ne izolētām;

4. norāda uz pārredzamības nozīmi pārskatatbildībā, kā arī uz to, ka ir vajadzīgi spēcīgi institucionālās plānošanas un pārskatatbildības mehānismi; šajā sakarā atzinīgi vērtē pasākumus vēstuļu apmaiņas veidā starp Eiropas Parlamentu un ECB rīcības strukturēšanai, īstenojot sadarbību centrālo banku darbības jomā;

5. aicina ECB pielikt pūles, lai uzlabotu pārredzamību uzlabojošus instrumentus, piemēram, etalonus, ieskatu uz modeļiem balstītos pieņēmumos un Padomes veiktos inflācijas norišu novērtējumus;

6. atzinīgi vērtē ECB neatkarību, kā noteikts LESD 130. pantā; uzsver, ka ECB rīcībai arī turpmāk jābūt apolitiskai, lai nodrošinātu neatkarību;

7. piekrīt ECB un centrālo banku visā pasaulē paustajam solidaritātes paziņojumam attiecībā uz ASV Federālo rezervju sistēmu, uzsverot, cik svarīgi ir saglabāt centrālo banku neatkarību, pilnībā ievērojot tiesiskumu un demokrātisko pārskatatbildību;

Monetārā politika

8. uzsver, ka ECB galvenais mērķis ir uzturēt cenu stabilitāti, kas ir viens no nepieciešamajiem izaugsmes, konkurētspējas un ekonomiskās stabilitātes nosacījumiem Savienībā;

9. pauž bažas par to, ka Covid-19 pandēmijai sekojošajos gados ir bijis augsts inflācijas līmenis, ko izraisīja piegādes satricinājumi; norāda, ka šajā periodā ar ECB lēmumiem būtu bijis iespējams garantēt savlaicīgu atgriešanos pie cenu stabilitātes; aicina ECB savā gada pārskatā rūpīgi izvērtēt šā augstā inflācijas līmeņa cēloņus un virkni

politikas ieteikumu, lai varētu izdarīt pareizos secinājumus no jebkādām turpmākām inflācijas krīzēm;

10. atzinīgi vērtē inflācijas samazināšanos salīdzinājumā ar 2022.–2023. gada līmeni, kā arī neseno inflācijas stabilizāciju; norāda, ka ECB laikposmā no 2024. gada jūnija līdz 2025. gada jūnijam ir samazinājusi noguldījumu likmi par 200 bāzes punktiem; atzīst, ka joprojām pastāv inflācijas atjaunošanās risks; uzsver, ka turpmākajiem pasākumiem, kuru mērķis ir atvieglot monetāro politiku, vajadzētu būt piesardzīgiem un balstītiem uz datiem un to pamatā vajadzētu būt cenu stabilitātei;

11. pauž bažas par augstajām dzīvošanas izmaksām, jo kopš Covid-19 pandēmijas Eiropā ir pieaugušas pārtikas un enerģijas cenas; norāda, ka vidēji maltītes cena eurozonā 2025. gadā bija par vienu trešdaļu augstāka nekā pirms pandēmijas[1] un tas jo īpaši ietekmē mājsaimniecības ar zemiem ienākumiem;

12. jo īpaši uzsver ģeopolitiskās nenoteiktības, enerģētiskās drošības risku un tirdzniecības traucējumu potenciāli kropļojošo ietekmi uz cenu attīstību;

13. aicina ECB izvērtēt sava simetriskā mērķa piemērotību, ņemot vērā arī kvalitatīvus faktorus; atzīmē 2025. gada monetārās politikas stratēģijas novērtēšanu un mudina ECB periodiski veikt šādus novērtējumus;

14. uzsver, ka ECB aktīvu iegādes programmas ir neierasti monetārās politikas instrumenti, kuriem ir blakusietekme; jo īpaši norāda, ka aktīvu iegādes programmas var izkropļot cenu signālus; norāda, ka ECB sāka samazināt savu bilanci tikai ļoti pakāpeniski; atbalsta ECB centienus vēl vairāk samazināt tās tiešo lomu vērtspapīru iegādē; mudina ECB pakāpeniski izbeigt valsts obligāciju iegādes programmas; pauž nožēlu par fiskālā stāvokļa ietekmi uz ECB primāro pilnvaru īstenošanu;

15. pauž nožēlu par to, ka kopš 2008. gada finanšu krīzes ECB īstermiņa aizdevumu shēmas ir lielā mērā mainījušas privāto starpbanku finansēšanas tirgu; aicina ECB nepieļaut tādu noguldījumu likmju maksāšanu bankām, kas pārsniedz tirgus likmes, jo tas ir pretrunā principam par atvērta tirgus ekonomiku, kurā valda brīva konkurence, un likvidēt visus šķēršļus, kas traucē atgūties īstermiņa nenodrošinātu starpbanku darījumu tirgiem;

16. uzsver, ka ir svarīgi nodrošināt augstus standartus attiecībā uz nodrošinājuma kvalitātes prasībām aizdevumu līgumos ar ECB;

---

1 Eiropas Centrālās bankas blogs, “When groceries bite, the role of food prices for inflation in the euro area”, 2025. gada 25. septembris.

atzīst, ka nodrošinājuma standartus var izmantot kā monetārās politikas transmisijas instrumentu;

17. atbalsta ECB centienus, izmantojot saskaņotu un metodoloģiski pamatotu pieeju, iekļaut īpašnieku apdzīvotus mājokļus cenu indeksu uzraudzībā gan eurozonas valstu reprezentativitātes, gan salīdzināmības apsvērumu dēļ;

Sekundārais mērķis: ***atbalsts vispārējai ekonomikas politikai Savienībā***

18. norāda, ka saskaņā ar LESD 127. panta 1. punktu ECB ir jāatbalsta Savienības vispārējā ekonomikas politika, lai palīdzētu sasniegt LES 3. pantā noteiktos Savienības mērķus, ar noteikumu, ka netiek ietekmēts tās pienākums nodrošināt cenu stabilitāti;

19. atgādina, ka Eurosistēmas pamatā ir monetārās dominances princips;

20. saistībā ar ekonomisko un monetāro savienību un ES ekonomikas pārvaldības sistēmu uzsver stabilu un ilgtspējīgu publisko finanšu nozīmi augstu procentu likmju vides saglabāšanā, papildinot ECB centienus noturēt zemu inflācijas līmeni, saglabāt stabilu ekonomiku un noturību pret turpmākiem ekonomikas un finanšu satricinājumiem;

21. ņem vērā atšķirīgos *TARGET2* atlikumus, kas izriet no pārrobežu darījumiem; norāda uz iespējamiem riskiem, ka *TARGET2* atlikumi varētu kļūt strukturāli, un ierosina apsvērt nemonetāras politikas korekcijas;

22. uzsver, ka ECB būtu jāņem vērā tikai klimata pārmaiņu ietekme no cenu stabilitātes perspektīvas un atbilstīgi tās pilnvarojumam;

23. norāda, ka tirgus neitralitātes jēdziens ir saistīts ar principu, kas paredz atvērta tirgus ekonomiku, kurā pastāv brīva konkurence; aicina ECB, ievērojot savu neatkarību, novērst tirgus darbības traucējumus un ilgtermiņā nodrošināt resursu efektīvu piešķiršanu un vienlaikus iespēju robežās saglabāt apolitisku nostāju, ievērojot tirgus neitralitāti; vērš uzmanību uz to, ka šādus lēmumus nedrīkst pieņemt uz ECB pilnvaru īstenošanas rēķina;

24. norāda, ka uz ECB monetāro politiku, kuras mērķis ir tās galvenā uzdevuma izpilde, attiecas proporcionalitātes novērtēšana;

Citi aspekti

25. atgādina, ka vienlīdzīga piekļuve maksājumu pakalpojumiem ir būtiska dalībai ekonomiskajā dzīvē; uzsver, ka pieaugošā maksājumu digitalizācija, ja to atstāj tikai privātā sektora un trešo valstu dalībnieku ziņā, var radīt jaunus atstumtības veidus gan lietotājiem,

gan tirgotājiem; uzsver, ka tiešsaistes un bezsaistes digitālajam euro būtu jāpalīdz nodrošināt vispārēju piekļuvi maksājumiem un plašu tirgotāju atbalstu visā ES, vienlaikus pilnībā ievērojot privātuma un datu aizsardzības standartus;

26. atzinīgi vērtē pašreizējās diskusijas par digitālo euro; uzsver, ka paaugstinātas ģeopolitiskās nenoteiktības un pārmērīgas atkarības no trešo valstu maksājumu infrastruktūrām kontekstā digitālā euro ieviešana, ar ko paredzēts papildināt skaidras naudas un privāto banku pakalpojumus, ir būtiska, lai stiprinātu ES monetāro suverenitāti, samazinātu neliela apjoma maksājumu sadrumstalotību un atbalstītu vienotā tirgus integritāti un noturību;

27. atzinīgi vērtē īstermiņa (*Pontes*) un ilgtermiņa (*Appia*) pieeju sadalītās virsgrāmatas tehnoloģijas projektiem, kas paredzēti centrālās bankas norēķinu veikšanai par vairumtirdzniecības darījumiem;

28. uzsver skaidras naudas saglabāšanas nozīmi; pieņem zināšanai pašreizējās diskusijas par priekšlikumu, kas attiecas uz likumīgu maksāšanas līdzekli;

29. aicina ECB pastiprināt kriptoaktīvu, piemēram, stabilo kriptomonētu, uzraudzību;

30. atbalsta ECB centienus ņemt vērā euro starptautisko nozīmi, cita starpā izmantojot pietiekamas valūtas mijmaiņas un repo darījumu līnijas;

31. atzinīgi vērtē to, ka Bulgārijas Republika no 2026. gada 1. janvāra ir eurozonas 21. dalībniece;

32. pauž bažas par ECB reāllaika bruto norēķinu sistēmas T2 un T2S darbības īslaicīgu pārtraukumu 2025. gada februārī; aicina ECB cieši uzraudzīt un nodrošināt norēķinu sistēmu pienācīgu darbību;

33. pauž bažas par ECB secīgajiem zaudējumiem 2023. un 2024. gadā procentu likmju riska dēļ; norāda, ka zaudējumi nav apdraudējuši Eurosistēmas darbību un spēju īstenot tās monetāro politiku;

34. atbalsta ECB lomu finanšu stabilitātes veicināšanā vienotā uzraudzības mehānisma ietvaros, kā arī ECB kā pēdējās instances aizdevēja funkciju maksātspējīgām iestādēm pret labu nodrošinājumu un ar soda likmēm, lai nodrošinātu likviditāti un uzticēšanos krīzes laikā;

35. atbalsta ECB centienus uzlabot finanšpratību ES;

36. atzinīgi vērtē ECB apņemšanos panākt vienkāršošanu, piemēram, izveidojot ECB augsta līmeņa darba grupu vienkāršošanas jautājumos; norāda, ka darba grupas darbā un turpmākajos

pasākumos ir jāizvirza vērienīgi mērķi, un atzinīgi vērtē ECB padziļinātās diskusijas ar Parlamentu;

37. aicina ECB veicināt atklātu un konstruktīvu iekšējo dialogu; aicina vēl vairāk uzlabot darbinieku pārstāvības sistēmas un ECB iekšējo trauksmes celšanas sistēmu;

38. atkārtoti norāda, ka, ieceļot ECB valdes locekļus, ir jāņem vērā dzimumu līdzsvars, nopelni un spējas un kandidātu saraksti ir jāiesniedz Parlamentam, un visu dzimumu cilvēkiem vajadzētu būt vienlīdzīgām iespējām strādāt par attiecīgo valstu centrālo banku vadītājiem;

39. aicina ECBS turpināt stiprināt dialogus ar valstu parlamentiem, kas, pēc Parlamenta ieskatiem, nostiprinās ECBS leģitimitāti un politiku;

°

° °

40. uzdod priekšsēdētājai šo rezolūciju nosūtīt Padomei un Komisijai.